

Ο Παλμός του Κασινίου

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΚΑΣΙΩΝ • Γ' Σεπτεμβρίου 56, Αθήνα 104 33
Έτος Ιδρύσεως 1928 • Μάιος- Ιούνιος 2023 • Αρ. Φύλλου 435 (99) • Χρόνος 44ος

Ο Παλμός του Κασσιώτη

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΚΑΣΙΩΝ

Έτος Ιδρύσεως 1928

Γ' Σεπτεμβρίου 56, Αθήνα 104 33

Τηλ./Φαξ: 210 88.30.606

E-mail: syllogoskasion@gmail.com

http://kasos.weebly.com

FB: https://www.facebook.com/syllogoskasion

https://www.facebook.com/syllogosenelladikasion/

Μάιος - Ιούνιος 2023

Αρ. Φυλλου 435 (99) • Χρόνος 44^{ος}

ΕΚΔΟΤΗΣ:

Μίνος Κομνηνός

κιν.: 6937 230484

mkomninos2@hotmail.com

Facebook: minos komninos

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΡΙΕΣ ΚΑΣΟΥ:

Μαρία Τσακίρη - Νικολέττα Σοφίλα

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΗΣ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ:

N. B. Παπαγεωργίου

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΣΕ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ:

Βασίλης Κακομανώλης

Βαγγέλης Καταχανάς

Γιώργος Καταχανάς

Αλέξανδρος Κιτρορέφ

Μίνος Κομνηνός

Μανόλης Μαυρολέων

Ανθούλα Ρουκουνάκη

Γιώργος Ρουκουνάκης

Αντώνης Σοφός †

Μαρία Τσακίρη

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Γιάννης Βαρβαρέσσος

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ:

ΗΛΙΑΙΑ - Μιχ. Κόρκος

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ: 2,5 €

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:

Εσωτερικού, για τα μέλη 20€

Εσωτερικού για μη μέλη.....25€

Εξωτερικού για συνδρομή μέλους40€

Εσωτερικού, για έντυπο περιοδικό20€

Εξωτερικού για έντυπο περιοδικό, (Ευρώπη)25€

Εσωτερικού για περιοδικό σε ηλεκτρονική μορφή.. 15€

Εξωτερικού, για έντυπο περιοδικό (ΗΠΑ) 35\$

– Τα ενυπόγραφα άρθρα που δημοσιεύονται στον «Παλμό του Κασσιώτη», απηχούν τις προσωπικές θέσεις και απόψεις των συντακτών τους.

– Η σύνταξη διατηρεί το δικαίωμα της περικοπής ή σύντμησης μακροσκελών κειμένων, σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του εντύπου, λόγω χώρου.

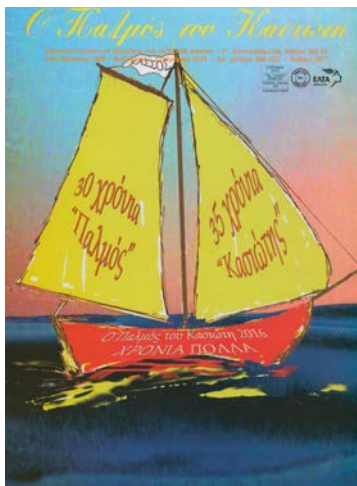
– Κείμενα και φωτογραφίες που υποβάλλονται για δημοσίευση, δεν επιστρέφονται.

– Κατά τους Ν. 2387/20, και Ν. 2121/93, απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή μέρος ή ολόκληρου του εντύπου με οποιονδήποτε τρόπο χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη και των συντακτών του.

>> ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΚΔΟΤΗ

Πέρασαν σαράντα χρόνια από τότε (1983-2023)

Από προηγούμενο τεύχος: 30 χρόνια
«Κασ. Παλμό»/35 χρόνια
«Ο Κασσιώτης»

Φέτος έκλεισαν 40 χρόνια από τον Ιανουάριο του 1983 όταν ο τότε Πρόεδρος του Συλλόγου μας αείμνηστος Γιάννης Κακομανώλης (σε συνεργασία με τον αλησμόνητο λαογράφο μας Αντώνη Σοφό) εξέδωσε ένα διμηνιαίο δημοσιογραφικό όργανο-περιοδικό που του έδωσαν το όνομα **Κασσιώτικος Παλμός** που προοριζόταν να είναι η φωνή του ιστορικού μας Συλλόγου. Σκοποί του περιοδικού αυτού, μεταξύ άλλων, θα ήταν η δημοσίευση λαογραφικών και ιστορικών μελετών και εγγράφων καθώς και μνημεία του λόγου, κοινωνικά νέα της Κασσιώτικης παροικίας στην Αθήνα, νέα της Κάσου και ότι άλλα γεγονότα που να έχουν σχέση με το Κασονήσι. Πριν από αυτή την ενέργεια θα πρέπει να αναφέρομε ότι κυκλοφορούσε την

περίοδο 1962 ως 1981 η εφημερίδα «Φωνή της Κάσου» από τον αείμνηστο Πορτσαϊτιανό Γιώργο Ιωάννου –που ήταν η συνέχεια της ομώνυμης εφημερίδας του Πορτ Σάντ που είχε ιδρύσει αρχικά ο αείμνηστος Κ. Φραγκούλης– αλλά η έκδοσή της διακόπηκε μετά που κυκλοφόρησαν συνολικά 181 φύλλα (τον Ιούλιο 1981). Λίγους μήνες μετά ο τότε Γ. Γραμματέας του Συλλόγου επί προεδρίας Ανδρέα Καμπούρη και μετέπειτα Πρόεδρος- Γιάννης Κακομανώλης εξέδωσε ένα διμηνιαίο 18σέλιδο Ενημερωτικό Δελτίο που είχε ζωή μόνο 5 τεύχη. Μετά ακολούθησε ο **Κασσιώτικος Παλμός** παράλληλα με την εφημερίδα ο **Κασσιώτης** που εξέδιδε ο Σύλλογος Κασσιωτών της Αθήνας. Τη σκυτάλη της Αρχισυνταξίας του περιοδικού ανέλαβα μετά από πιέσεις, από τον Αντώνη Σοφό το Δεκέμβριο του 1985 παρόλο που όπως είχα εμφαστικά τονίσει τότε στους ιθύνοντες, ως επαγγελματίας ναυπηγός και τεχνικός πλοίων, δεν είχα καμία σχέση με τη δημοσιογραφία. Σήμερα ο **Παλμός του Κασσιώτη** είναι η συνέχεια του **Κασσιώτικου Παλμού** (και της εφημερίδας ο **Κασσιώτης**) και κυκλοφορεί σε έντυπη και σε ηλεκτρονική μορφή με πόρους από τις συνδρομές μελών του (που δυστυχώς δεν φτάνουν να καλύψουν τα εκτυπωτικά και ταχυδρομικά έξοδα) καθώς και από την (εκάστοτε) ευγενική χορηγία του Δήμου Η.Ν. Κάσου. Θα συνεχίσουμε την προσπάθεια έκδοσης του περιοδικού αυτού που προβάλλει και διαφημίζει την Κάσο και τον ιστορικό αυτό Σύλλογο μας (που ήδη διάγει τα 95 χρόνια ζωής και συνεχούς δράσης του) όχι μόνο στο Πανελλήνιο αλλά και διεθνώς.

Μίνος Δ. Κομνηνός

Το παρόν τεύχος εκδίδεται κατόπιν ευγενικής χορηγίας
του Δήμου Η. Ν. Κάσου και τον οποίο ευχαριστούμε θερμά.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου των Εν Ελλάδι Κασίων

Στο εξώφυλλο: Εορτασμός της 199^{ης} επετείου από το Ολοκαύτωμα της Κάσου στην Αθήνα, μετά το τέλος της Δοξολογίας έξω από τη Μητρόπολη. (Φωτογραφία Γ. Καταχανάς)

Για τις συνδρομές: Μέλους, Εντύπου, Ημερολογίου

ALPHA BANK:

Για EURO: IBAN: GR2601403330333002002000031

Για USD:

IBAN: GR180140333015090000029

EUROBANK:

Για EURO:

IBAN: GR4902600440000410201474426

>> ΤΟ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΜΑΣ

Πριν τα 200 χρόνια... από το Ολοκαύτωμα της Κάσου (7 Ιουνίου 1824)

Γράφει ο Μανόλης Μαυρολέων | Σκίτσο: Χρήστος Παμπαφίκος

Μέρος 2^ο: «ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ»

Η στήλη εγκαινίασε, στο προηγούμενο τεύχος, μια σειρά άρθρων, με αφορμή τα «200 Χρόνια...» που μιλούν για όχι και πολύ γνωστά γεγονότα της Επανάστασης του 1821

«ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ»: Το «αφήγημα...» που έφτασε ως τις μέρες μας για το ποια ακριβώς ήταν τα γεγονότα και ποιοι οι αληθινοί πρωτοπόροι Έλληνες αγωνιστές φαίνεται να απέχει συχνά από την ιστορική πραγματικότητα. Ορισμένοι από τους αγωνιστές αυτούς, τόσο πριν, όσο κατά τη διάρκεια αλλά και μετά το τέλος της Εθνεγερσίας του 1821, αντιμετωπίστηκαν τόσο εχθρικά από κάποιους κοτζαμπάσηδες, προκρίτους και ...αρχιρασφόρους ώστε να «πληρώσουν» πολύ ακριβά, ακόμη και με τη ζωή τους, την ηρωική στάση τους. Δεν είναι λοιπόν μόνο η Κάσος και οι Κασιώτες αγωνιστές του 1821 που αγνοήθηκαν και υποτιμήθηκαν. Που αφέθηκαν στην τύχη τους. Όπως θα δούμε, το ίδιο πάνω – κάτω συνέβη σε πάρα πολλές περιπτώσεις

Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο Ε' (πριν αναγκασθεί να αφορίσει την επανάσταση και «ανταμειφτεί» με την εκτέλεσή του...) την περίοδο της σύλληψης του **Ρήγα Φεραίου**, έγραψε επιστολή με την οποία καταδίκασε τα κείμενά του και καλούσε τους δεσποτάδες να κατάσχουν το επαναστατικό μανιφέστο του. Ο Δωδεκανήσιος (Πάτριος) **Εμμανουήλ Ξάνθος**, ένας από τους τρεις ιδρυτές της «Φιλικής Εταιρείας» (οι άλλοι ήταν ο **Αθανάσιος Τσακάλωφ** που έφυγε από την Ελλάδα το 1832 και ο **Νικόλαος Σκουφάς** που πέθανε πριν το ξέσπασμα της επανάστασης, το 1818), είχε πρωταγωνιστικό ρόλο στην προετοιμασία της επανάστασης, αλλά αναγκάστηκε να καταφύγει στην Βλαχία αφού προσπάθησε να οργανώσει

την απόδραση του **Αλέξανδρου Υψηλάντη** από τις Αυστριακές φυλακές. Ο Ξάνθος παρέμεινε εκεί ξεχασμένος ως το 1837, οπότε και αποφάσισε να επιστρέψει στην Ελλάδα. Έζησε τα υπόλοιπα χρόνια της ζωής του σε πλήρη ανέχεια, αποζητώντας μάταια σύνταξη από το Δημόσιο, ή έστω ένα ελάχιστο βοήθημα, το οποίο δεν του δόθηκε ποτέ. Πάμφτωχος πέθανε και ο **Παναγιώτης Σέκερης**, ηγετικό στέλεχος και από τους βασικούς χρηματοδότες της Φιλικής Εταιρείας. Ο **Αλέξανδρος Υψηλάντης**, που πρώτος σήκωσε τα όπλα της ελληνικής επανάστασης στην Μολδοβλαχία τον Φεβρουάριο του 1821, προδόθηκε από ορισμένους τοπικούς άρχοντες και το Πατριαρχείο (που αφόρισε την επανάσταση) και τελικά συνελήφθη και φυλακίστηκε από τους Αυστριακούς. Στην φυλακή πέρασε τα πάνδεινα. Πέθανε στην Βιέννη, λίγο μετά την αποφυλάκιση του, μόλις 36 ετών, σε απόλυτη φτώχεια, εγκαταλελειμμένος. Για 136 χρόνια το Ελληνικό κράτος δεν ενδιαφέρθηκε ούτε καν για την μεταφορά των οστών του στην Ελλάδα! Μεταφέρθηκαν στο Πεδίον του Άρεως στην Αθήνα μόλις το 1964. Ο φιλικός **Παναγιώτης Καρατζάς** (το πραγματικό του όνομα ήταν Παναγιώτης Αναστασόπουλος), που πρώτος σήκωσε τη σημαία της επανάστασης στην Πάτρα, δολοφονήθηκε τον Σεπτέμβριο του 1821 από άλλους οπλαρχηγούς που τον φθονούσαν, σβήστηκε εντελώς από την ιστορία για να τοποθετηθεί στην θέση του ο **μύθος** της Αγίας Λαύρας και του **Παλαιών Πατρών Γερμανού**. Ο φιλικός ναυτικός **Αντώνης Οικονόμου**, ήταν ο πρώτος

που σήκωσε την σημαία της επανάστασης στην Ύδρα ενάντια στους πλοιοκτήτες, που αρχικά δεν ήθελαν να συμμετέχουν! Έδιωξε τον διοικητή του νησιού, και εγκαθίδρυσε λαϊκή εξουσία. Δολοφονήθηκε τον Δεκέμβριο του 1821 από στρατιωτικό απόσπασμα που είχαν μισθώσει κάποιοι πρόκριτοι και πλοιοκτήτες ενώ πήγαινε στην Εθνοσυνέλευση στο Άργος για να καταγγείλει και να αποκαλύψει την προδοσία και τα εγκλήματα τους. Η **Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα** εξορίστηκε στις Σπέτσες χάνοντας τον κληρό γιο που το κράτος της είχε παραχωρήσει στο Ναύπλιο, όταν ζήτησε την απελευθέρωση του Κολοκοτρώνη, την πρώτη φορά που αυτός φυλακίστηκε. Απογοητευμένη, αποτραβήχτηκε από τον αγώνα, όμως όταν ο Ιμπραήμ Πασάς αποβιβάστηκε στην Πελοπόννησο, άρχισε να προετοιμάζεται για νέες μάχες. Δολοφονήθηκε σε μια γελοία συμπλοκή επειδή ο μικρότερος γιος της είχε ερωτευτεί την κόρη της πολύ πλούσιας οικογένειας των Κουτσαίων στις Σπέτσες. Οι Κουτσαίοι δεν ήθελαν τον γάμο μεταξύ των δύο οικογενειών γιατί η Μπουμπουλίνα είχε ξοδέψει πια την τεράστια περιουσία της για τον αγώνα. Όταν, το 1825, οι δύο νέοι διέφυγαν μαζί (: κλέφτηκαν...) ο Ιωάννης Κούτσης δολοφόνησε την Μπουμπουλίνα. Η ελληνική κυβέρνηση έκλεισε την υπόθεση και δεν αναζήτησε τους δράστες...

Ο ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ είδε τους άνδρες του να εξοντώνονται από τους Οθωμανούς το 1805, με την βοήθεια της ηγεσίας της Εκκλησίας, που

Συνέχεια στη σελίδα 14

Εορτασμός της 199^{ης} επετείου από το Ολοκαύτωμα της Κάσου (στην Κάσο)

Μεταξύ της 5 και 7 Ιουνίου 2023 πραγματοποιήθηκε στην Κάσο ένας τριήμερος σεμνός αλλά ταυτόχρονα και επιβλητικός εορτασμός που οργανώθηκε με μεγάλη επιτυχία από τον Δήμο Η.Ν. Κάσου. Ο Σύλλογός μας αντιπροσωπεύθηκε από την Μυρσίνη Σουλτανάκη που κατέθεσε στεφάνι στον μνημείο αγωνιστών στον Αντιπέρατο. Οι τιμητικές εκδηλώσεις περιλάμβαναν αγώνες δρόμου με την απονομή μεταλλίων και διπλωμάτων στους νικητές, απαγγελία μαντινάδων του δάσκαλου

Η Μυρσίνη Σουλτανάκη, μέλος του Δ.Σ. μας καταθέτει στεφάνι στο μνημείο των ηρώων στον Αντιπέρατο.

Μηνά Η. Περσελή, μουσικοχορευτική παρουσία των μαθητών και μαθητριών του Γυμνασίου-Λυκείου, επιμνημόσυνη δέηση υπέρ ανάπαυσης των ψυχών των πεσόντων κατά το Ολοκαύτωμα του 1824, προσκλητήριο πεσόντων Κασίων ηρώων αγωνιστών και κατάθεση στεφανιών στα μνημεία, παρέλαση της μαθητιώσας νεολαίας μας ενώπιον των επισήμων επισκεπτών, ενημέρωση των εκκρεμών θεμάτων και προβλημάτων που απασχολούν το νησί μας και η όλη πετυχημένη αυτή εκδήλωση έκλεισε με την παράθεση γεύματος προς τιμήν των προσκεκλημένων και του ελληνικού εθνικού ύμνου μας. Τον επιμνημόσυνο λόγο εκφώνησε η Ιουλία Δασκαλάκη.

Παρέλαση νέων και νεανίδων μας στο Φρυ

Η Τ.Π.Κ. ΤΡΟΥΠΑΚΗΣ στην Κάσο

Οι επίσημοι μπροστά στο Ηρώο στο Φρυ

Ένα άλλο στιγμιότυπο των επισήμων

Εορτασμός της 199^{ης} επετείου από το Ολοκαύτωμα της Κάσου (στην Αθήνα)

Ο Σύλλογος των εν Ελλάδι Κασίων πραγματοποίησε παρουσία πολλών μελών και φίλων την καθιερωμένη ετήσια επιμνημόσυνη δέηση την Κυριακή 11 Ιουνίου 2023, μετά τη θεία λειτουργία και ώρα 11.00 π.μ. στο Μητροπολιτικό Ναό Αθηνών Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, υπέρ Αναπαύσεως της ψυχής των πεσόντων προγόνων μας, στο Ιερό Ολοκαύτωμα της ιδιαίτερης πατρίδας μας Ηρωικής Νήσου Κάσου το 1824. Σημαιοφόρος μας ήταν για μια ακόμη φορά ο Άγγελος. Ν. Εμίρης που πλαισιώθηκε από τις Άγγελα Γλύτση, Κωνσταντίνα Τζιράρκα Κελέκη, Άννα και Μαρία Πολυχρόνη, Μαργαρίτα Χατζηβασιλή, Πόπη Βοναπάρτη, Κατερίνα Τουσουήνη, Ιουλία Κακομανώλη (κοριτσάκι με τη μητέρα της Άννα Κακομανώλη και το μικρό αγοράκι Χρήστος Ψαθόπουλος, που ήταν όλοι και όλες ντυμένοι με παραδοσιακές Κασιώτικες στολές που δόθηκαν από το Σύλλογό μας. Τους ευχαριστούμε θερμά! Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους οι: Γιώργος Στρατιώτης εκ μέρους του Δήμου Η.Ν. Κάσου, ο Γιάννης Φραγκούλης, πρόεδρος της Ο.Δ.Σ. Αθήνας-Πειραιά, ο Χάρης Χατζόπουλος, πρόεδρος του Συλλόγου Απανταχού Δωδ. Νέων, ο Γιάννης Καραϊτιανός, πρόεδρος του Συλλόγου των Απανταχού Καρπαθίων, ο Αριστοτέλης Πριόβολος, υπο-

μέρους του Συλλόγου Ισμαηλιτών, ο πρόεδρος κ. Γιώργος Μαρκουλής 6. Εκ μέρους του Συλλόγου Απανταχού Καρπαθίων, ο πρόεδρος κ. Ιωάννης Καραϊτιανός 7. Εκ μέρους του Συνδέσμου των Απανταχού Καστελλοριζίων "Ο ΑΓΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ" ο πρόεδρος κ. Ιάκωβος Κράτσης 8. Εκ μέρους του Συλλόγου Απανταχού Δωδεκανήσιων Νέων, ο πρόεδρος κ. Χάρης Χατζόπουλος 9. Εκ μέρους του Συνδέσμου Αιγυπτιωτών Ελλήνων, ο αντιπρόεδρος κ. Γιώργος Χατζηνικολάου 10. Εκ μέρους του Λυκείου των Ελληνίδων Η. Ν. Κάσου, η Σοφία Μαστοράκου, 11. Εκ μέρους του Συλλόγου των εν Ελλάδι Κασίων ο πρόεδρος κ. Μίνος Κομνηνός. 12, Ο Γιάννης Καρακασίδης, Πρόεδρος της Ζακυνθινής Εστίας και ο γιος του Δημάρχου Η.Ν. Κάσου Μανώλης Μιχ. Ερωτόκριτος. Προτού αποχωρήσει η φιλαρμονική έπαιξε με κατανύξη τον ελληνικό εθνικό ύμνο μας. Ακολούθως ο Σύλλογός μας παρέθεσε μια μικρή δεξίωση (με ατομικό πιάτο και ποτό) στο ξενοδοχείο ΑΜΑΛΙΑ παρουσία πολλών συμπατριωτών και φίλων μας και έτσι έκλεισε για φέτος η σεμνή αυτή εκδήλωση εις μνήμη των ηρωικών πεσόντων Κασίων αγωνιστών κατά το Ολοκαύτωμα της Η.Ν. Κάσου. Ο πρόεδρος Μίνος Κομνηνός απηύθυνε ένα σύντομο χαιρετισμό.

Μίνος Κομνηνός

Ο ταμίας Βασίλης Κακομανώλης στο βήμα

Ο πρόεδρος Μίνος Κομνηνός απευθύνει χαιρετισμό

Οι επίσημοι στη Μητρόπολη Αθηνών

Στιγμιότυπο από τη δοξολογία στη Μητρόπολη

Μικρά Κασιώτοπουλα της νέας γενιάς συμμετέχουν στον εορτασμό

Ο σημαιοφόρος μας Άγγελος Εμίρης πλαισιωμένος από τις (από αριστερά) Κωνσταντίνα Τζιράρκα-Κελέκη, Άννα Πολυχρόνη και Άγγελα-Π Γλύτση

Ιστορικά στοιχεία σχετικά με το Ολοκαύτωμα της Κάσου

του Αντώνη Σοφού (*)

(Αποσπάσματα από μια ομιλία του στις 3 Ιουνίου 1984)

Φαίνεται πως ήταν μοιρόγραφο να περάσουν 199 χρόνια από τότε που η δόξα δεν περπάτησε εις των Ψαρών τη ράχη μονάχα την ολόμαυρη, περπάτησε και στις Κάσου τα αιματοβρεγμένα βουνά που αντηχίσανε από τις οιωγές και τους γόους των κυνηγημένων γυναικόπαιδων και των γερόντων και τα στεφάνωσε με δύο στεφάνους έν' από γήινα φύλλα κι άλλον απ' άστρα. Φαίνεται ότι έπρεπε να περάσουν 95 χρόνια από τότε που στις 18 Ιουνίου 1889 οι Κασιώτες της Αθήνας «προ του εξεγεθέντος ιερού πνεύματος της φιλοπατρίας δεν ηδύναντο μόνοι να μένωσιν απαθείς και να αφήσωσιν επιπλέον εις την αφάνειαν και το σκότος τους ηρωικούς αυτών πατέρας», γιαυτό και «τιμώντας θυσίας και τους αγώνας εκείνων ετέλεσαν εν Αθήναις αρχιερατικόν υπέρ αυτών μνημόσυνον εν τω ιερῷ ναῷ της Μητροπόλεως Αθηνών», καθιερώνοντας έτσι από τότε την ετήσια εθιμικήν επανάληψη του μνημοσύνου αλλά και την υπόμνηση του καθήκοντος αδιάκοπα να επιζητείται η άρση της αδικίας προς τους προγόνους. Έπρεπε φαίνεται κάθε χρόνο οι Κασιώτες να κάνουν το ίδιο ερώτημα που έκανε τότε ο Γιώργος Β. Μαυρής στον πανηγυρικό της ημέρας. Φαίνεται τέλος πως έπρεπε να βρεθεί στην κορυφή της πνευματικής ιεραρχίας, πρόεδρος της Ακαδημίας Αθηνών, το άξιο τέκνο άξιου πατέρα, ο καθηγητής Γ.Μ. Μιχαηλίδης-Νουάρος και να συνειδητοποιηθεί η αδικία που γινόταν στην Κάσο για να της απονεμηθεί επιτέλους, ύστερα από αίτηση του Συλλόγου των εν Ελλάδι Κασίων, το χρυσό μετάλλιο της Ακαδημίας, για την προσφορά της «εις τους υπέρ ελευθερίας του Γένους ημών αγώνας», ηθική αμοιβή ταιριαστή, αφού το Ολοκαύτωμά της νίκη ηθική ήταν. Και μετά την ηθική αυτή αποκατάσταση, εμείς σήμερα γαληνεμένοι, ικανοποιημένοι, ήρεμοι, πιστεύοντας πως κι οι ψυχές των θυσιασμένων προγόνων μας θάναι ήσυχες κι αναπαμένες τιμούμε πλημμυρισμένοι με συγκινητικά συναισθήματα. Οι Κασιώτες του 1824 είναι της εποχής τους οι ολοκληρωμένες προσωπικότητες που διαπλάστηκαν γενιά τη γενιά. Ξέρουν καλά το νόημα της ελευθερίας, ξέρουν να διοικούν, να πολεμούν, να νικούν αλλά και να πεθαίνουν. Γιαυτό και μετέτρεψαν τα 80 εμπορικά τους πλοία εις πολεμικά υψώσαντες την σημαία του σταυρού κατά της ημισελήνου και θα γίνουν οι φύλακες των περασμάτων ανάμεσα στην Κρήτη και την Κάσο, ανάμεσα στην Κάσο, την Κάρπαθο, τη Ρόδο και τη Σάμο και τούτα τα περάσματα απέραστα θα γίνονται για τα τούρκικα μεταγωγικά από την Αίγυπτο και τη Συρία προς την Κωνσταντινούπολη και την επαναστατημένη Ελλάδα. Κι αν αποτολήσουν να περάσουν, τότε θα καταστρέφουν, θα αιχμαλωτίσουν τα πληρώματά τους, θα αποκομίσουν λεία πολεμική τα φορτία τους. Κι ακόμη θα κάνουν τολμηρές επιδρομές στην Κύπρο, τη Συρία, την Αίγυπτο και θα επιστρέφουν κατάφορτοι με λάφυρα, τίποτε όμως δεν λογαριάζαν δικό τους, τα πάντα ανήκαν στο μαχόμενο έθνος, τα τρόφιμα για να τραφούν οι Κρητικοί απάνω στο νησί τους ή οι Κρητι-

κοί πρόσφυγες πάνω στην Κάσο, τα καράβια για να μετατραπούν σε μπουρλοτιέρικα. Και της Κάσου η παλληκαριά θ'αναγκάσει τον σουλτάνο Μαχμούντ να καταλάβει πως αν δεν εξασφάλιζε απρόσκοπτο εφοδιασμό των στρατευμάτων του στην Πελοπόννησο καταστρέφοντας την Κάσο μαζί με τα Ψαρά και τη Σάμο, θα του ήταν αδύνατο να καταστείλει την επανάσταση. Και καθώς ένοιωθε ανήμπορος μόνος του να το επιτύχει θα ζητήσει τη βοήθεια του πασά της Αιγύπτου Μωχάμεντ Άλη τάζοντάς του σαν αντάλλαγμα την Κρήτη και την Πελοπόννησο. Κι ο Μάης του 1824 θα βρεί την Κάσο εξαντλημένη από τον τρίχρονο ασταμάτητο αγώνα που κάνει αβοήθητη, πάντα χωρίς «άλλου τινός οβολόν». Και καθώς πάντα διέθετε την πολεμική λεία για το μαχόμενο έθνος, λειψή θα ήταν η δική της οχύρωση κι ούτε υπήρχε καιρός να την οχυρώσουν όταν πληροφορήθηκαν τις ετοιμασίες του πασά της Αιγύπτου από τον Λάζαρο Κουντουριώτη που κι αυτόν τον είχε κατατοπίσει από την Αλεξάνδρεια ο Ιταλός φιλέλληνας Τζούστι. Με ποια δύναμη να αντιμετωπίσουν τις 4 φρεγάτες, τα 10 μπρίκια, τις 10 γαλιώτες της αιγυπτιακής αρμάδας. Μάταια εναγώνια παρακαλούσαν από τις 17 του Μάη 1824 την Κεντρική Διοίκηση να τους «προφθάσει βοήθεια εις την άνωθεν θαλάσσια δύναμη». Κι αν στην πρώτη επίθεση της αιγυπτιακής αρμάδας ξαφνική τρικυμία έσωσε την Κάσο, πως στη συνέχεια να καταφέρουν ν'αντισταθούν κατά τη δύσκολη ώρα της δεύτερης επίθεσης μόντοι, αβοήθητοι, εξαντλημένοι. Και πάνω σε αυτά προστέθηκε κι η προδοσία, το όπλο των αδυνάτων και των δειλών και τότε ξεχύθηκαν πάνω στο νησί οι Τουρκαλβανοί, οι ορδές του Χουσεΐν με τ' άγρια ένστικτα και θα αλωθεί **«το κάστρο του Διαβόλου»**, όπως για όσα υποféρανε ονόμασαν την Κάσο και τότε **«φωτιά, κατακλυσμός**. Σεισμός, τρομάρα, θρήνος, στο σπίτι χαλασμός». Και σκοτώνουν τους υπερασπιστές του νησιού, τα φλογισμένα νιάτα και λεηλατούν απογυμνώνοντας τα σπίτια απ' όσα οι Κασιώτες κατάφεραν να θησαυρίσουν με κόπους, βάσανα, στερήσεις, βάφοντας με το αίμα των αμάχων κι ο Χουσεΐν κρεμάει, ψήνει, θανατώνει μερικούς από τους προκρίτους, φέρνει από την Αλεξάνδρεια 15 απ' αυτούς, που θα τους στείλει στην Πόλη για να τους αποκεφαλίσουν, αιχμαλωτίζει γυναικόπαιδα που θα στείλει στην Αίγυπτο να πουληθούν στα σκλαβοπάζαρα. Και τούτη την ώρα που κλείουν 199 χρόνια από της Κάσου τον πατημό, την καταστροφή την αιχμαλωσία και τον ξενιτεμό των παιδιών της νοιώθω σαν να κουβαλάω μέσα στο αίμα μου μνήμες προγονικές. Κι οι Κασιώτες εκείνοι που ήρθαν, έζησαν, αναλώθηκαν, θυσιάστηκαν, δεν πέθαναν. Στέκουν ολοζώντανοι μπροστά μου. Σαν να ακούω τους γόους των γυναικοπαίδων, των γερόντων, των μαρτύρων τα γεμάτα καρτεριά λόγια:

«Χίλια κι αν κάμεις Χουσεΐν, χίλια κι αν μας πουλήσεις
Εμείς του Τούρκου το σπαθί (δ)ε θα το φο(β)ηθούμε
Για θα μας κόψεις ούλους μας, για λευτεριά θα (δ)ούμε.

Η έλευση το 1779 του Αιγυπτιολόγου Claude Etienne SAVARY από την Κάσο

Επιμέλεια Βασίλη Ι. Κακομανώλη

(Γ' Μέρος τελευταίο - Συνέχεια από προηγούμενο)

Περιέγραψα με τον καλύτερο τρόπο που μπορούσα στις αγαπητές Κασιώτισσες την εικόνα που παρουσιάζουν οι συμπατριώτισσές μου Γαλλίδες και περιέγραψα πόσο κοκέτες είναι στο ντύσιμό τους και το παρουσιαστικό τους. Οι εκλεκτές αυτές κυρίες της Κάσου με άκουγαν με μεγάλο ενδιαφέρον και καταγοητευμένες κύταζαν με οίκτο τριγύρω ατενίζοντας το νησί τους και δεν έκρυβαν πόσο θα επιθυμούσαν να βρίσκονταν στη Γαλλία. Καταλάβαινα δε, πόσο η ανθρώπινη καρδιά τείνει να εγκαταλείψει την ευτυχία που απολαμβάνει και να παραδοθεί σε λαμπρές περιπέτειες της φαντασίας τους. Μια άλλη μέρα επισκέφθηκα δύο γυναίκες η μια ήταν πάνω από ογδόντα, ψηλή καλοκαωμένη και η άλλη μόλις 16 χρόνων με ενδιαφέρουσες προσωπικότητες. Στο πρόσωπό της μιάς ήταν ζωγραφισμένη η μελαγχολία, το χρώμα στα μάγουλα της ήταν ωχρό ενώ δάκρυα κυλούσαν στε αυτά. Η νεότερη συμμερίζετο τη θλίψη της ηλικιωμένης και έμοιαζε με ένα λουλούδι που όταν βρίσκεται σε σκιά δε θερμαίνεται από τις ακτίνες του ήλιου. Αισθάνθηκα προς στιγμή ότι θα μπορούσα ενδεχόμενα να τις παρηγορήσω κάτι που όμως τελικά δεν ετόλμησα. Μία από αυτές μου διηγήθηκε ότι κάποτε νυμφεύθηκε έναν νέον ο οποίος δεν είχε κλείσει ακόμα τα 21 χρόνια του που όμως πνίγηκε λίγο αργότερα σε κάποιο ναυάγιο. Και έκλαιγαν και οι δύο με πολλά δάκρυα. Η νεότερη μου παραπονέθηκε ότι λόγω του ότι οι άνδρες στο νησί είναι λίγοι οι πιθανότητες να νυμφευθεί είναι πολύ μικρές. Η θάλασσα δυστυχώς θανατώνει μεγάλο αριθμό ανδρών και έτσι πολλές κοπέλλες παραμένουν άγαμες. Αnéφεραν επίσης ότι πολλές Κασιώτισσες που δεν έχουν προστάτες αναγκάζονται να μεταβούν στην Κρήτη και συγκεκριμένα στο Ηράκλειο για να εργασθούν σε σπίτια σαν υπηρέτριες. Πολλές δε, από αυτές παρασύρονται από κακούς ανθρώπους και παραπλανούνται και μεταξύ αυτών ορισμένες άτυχες γυναίκες ξεγελιόνται από πλούσιους εμπόρους και διάγουν μια άσεμνη ζωή.

Στη διάρκεια της παραμονής μου στην Κάσο κατέφτασε ένα καΐκι φορτωμένο με ρύζι, πεπόνια, ρόδια και διάφορα οπωρικά. Όλες οι γυναίκες κατέβηκαν από το βουνό και υποδέχθηκαν με αγωνία, άλλη σύζυγο, άλλη πατέρα και άλλη αδερφό ή φίλο.

Δεν είχα ξαναδεί παρόμοια τρυφερότητα και ευχαρίστηση όταν τους αγκάλιαζαν με τόση παραφορά και ευχαριστούσαν το Θεό που επανέφερε τους συγγενείς τους ασφαλείς πίσω. Το θέαμα που αντίκρυζα ήταν πραγματικά πολύ συγκινητικό!

Χαλκογραφία με «Τη γυναίκα της Κάσου» του Γερμανού Otto Magnus von Stackelberg (1787-1837), (ΚΑΣΟΣ, του Δήμου Η.Ν. Κάσου 2017).

Και σκέφτηκα αμέσως- ιδού οι αρχαίοι Έλληνες, ξαναζούν! Να πάλι η φαντασία έτοιμη να ζωντανέψει πάλι. Ο βράχος αυτός με το όνομα Κάσος διαφύλαξε τους Κασιώτες από τον Τούρκικο ζυγό και διατήρησε τον αρχαίο χαρακτήρα τους.

Το απόγευμα αφιερώσαμε σε διασκέδαση, κοινώς γλέντι. Η αίθουσα ήταν γεμάτη χορευτές. Ένας Κασιώτης караβοκύρης έδωσε ένα μικρό χορό όπου και βρέθηκαν αφού ήμουν καλεσμένος. Όλοι ήταν καλά χτενισμένοι και όμορφα ντυμένοι. Σχηματίσαν διάφορους κύκλους με τα χέρια συμπλεγμένα κατά το συνηθισμένο τρόπο ενώ δύο λυράρηδες κάθονταν σε ψηλότερη από

τους άλλους θέση και έπαιζαν και τραγουδούσαν παραδοσιακή Κασιώτικη μουσική και μαντινάδες. Η χαρά έλαμπε στα πρόσωπα όλων. Οι νεαρές Κασιωτοπούλες είχαν τα βλέμματα χαμηλωμένα αλλά τα κατακόκκινα πρόσωπά τους φάνερωναν τη βαθιά τους ικανοποίηση και τα καρδιοχτύπια τους. Είναι γεγονός ότι οι δικοί μας (Ευρωπαϊκοί) χοροί είναι πολύ πιο χαριτωμένοι και μεγαλοπρεπείς αλλά πόσο ψυχροί όταν συγκριθούν με αυτούς τους ζεστούς Κασιώτικους χορευτικούς κύκλους. Στους δικούς μας χορούς κυριαρχεί η ματαιότητα εν αντιθέσει με τους Κασιώτικους χορούς όπου η καρδιά καλεί την άλλη καρδιά, με ένα βλέμμα, με ένα χαμόγελο και προπαντός με το άγγιγμα.

Οι δυτικοί άνεμοι μας κράτησαν για οκτώ μέρες στην παραλία της Κάσου αλλά ευχαριστώ τον μεγαλοδύναμο Θεό που επέμεναν αυτοί. Περιηγήθηκα τόπους πολλούς και είδα πλούσιους και φτωχούς λαούς. Έφτασα και στον ευλογημένο αυτό βράχο της Κάσου με περιφέρεια τριών λευγών και που υπομένει κάτω από τον Οθωμανικό ζυγό. Ο υπερήφανος αυτός λαός των Ελλήνων είναι κυρίαρχος αφού οι Τούρκοι δεν τολμούν να πλησιάσουν. Όλοι οι οικογενειάρχες είναι ελεύθεροι να αποφασίζουν τα του οίκου των και δικάζουν τις προκύπτουσες διαφορές βάσει του Νόμου και της Δημοκρατίας.

Οι κάτοικοι της Κάσου είναι Έλληνες, είναι ελεύθεροι, φιλόπονοι, εργατικοί, ευαίσθητοι και ηθικοί. Στείλετε τους έναν Καδή, Μουτεβελή ή Πασά και θα πονηρευτούν. Από όλα τα ανωτέρω φτάνομε σε κάποια συμπεράσματα δηλ. ότι ο άνθρωπος είναι αγαθός ενόσω διατηρεί τα φυσικά του δικαιώματα όπως την ελευθερία, την αξιοπρέπεια και το αίσθημα της ιδιοκτησίας.

Βιβλιογραφικά βοηθήματα

- Κ.Ν. Φραγκούλη, *Το Λεύκωμα της Κάσου, εν Πορτ Σαΐδ, 1921.*
- Τ.Ε.Ευαγγελίδη/Μ. Μιχαηλίδου-Νουάρου, *Ιστορία της νήσου Κάσου, Εν Αθήναις 1935).*

Το Ολοκαύτωμα

Μέσα στά γαλάζια κύματα τού Αιγαίου, σάν ένα πελώριο καί απομονωμένο Μεσαιωνικό κάστρο, φαντάζει από μακριά τό ηρωικό καί δοξασμένο νησί τής Κάσου, ένας ακοίμητος φρουρός στή ανατολική είσοδο τού Αιγαίου πελάγους.

Εχει χαρακτηρί ανεξίτηλα μέσα στή καρδιά τών παιδιών της πού διασχίζουν τούς ωκεανούς, τό ολόγραμμά της, είτε παραπλέοντάς την, ανατολικά ή δυτικά, είτε τήν προσπερνάς σταβέντο ή σοβράνο, πάντα σου ξυπνά αναμνήσεις, ένα παράξενο σύγκρου σέ διαπερνά καί τά μάτια σου αυτόματα βουρκώνουν.

Ετσι ένοιωσα κ'έγώ, πρίν πολλά χρόνια, Ανθυποπλοίαρχος καί αξιωματικός φυλακής, στή γέφυρα τού α/π «Ηλίας Γ. Κουλουκουνητής», στή βάρδυα 12 – 04.

Προορισμός μας ήταν τό λιμάνι τού Novorossisk στή Μαύρη Θάλασσα, καί σύμφωνα μέ τήν ρότα πού είχε χαράξει ο Πλοίαρχός μας, καπετά-Μανώλης Καμπούρης, μύρο τό χώμα πού τόν σκεπάζει, βγαίνοντας από τήν Διώρυγα του Σουέζ, ο φανός τής νησίδας Πλάτης, στή δυτική πλευρά τής Κάσου, θά έπρεπε νά είχε φανεί, λίγο δεξιά από τήν πλώρη μας. Μέ τά κύαλια μου, προσπαθούσα νά διαπεράσω στή μία ώρα μετά τά μεσάνυχτα τό σκοτάδι. Πράγματι με αρκετή καθυστέρηση, λόγω του μελτεμιού πού αρχές Ιουνίου είχε αρχίσει νά φρεσκάρει καί τού νότιου ρεύματος τών στενών, ξεχώρισαν μέσα στό σκοτάδι, δυστακτικά στήν αρχή, ύστερα πιό θαρετά οι δύο αναλαμπές τού φανού. Αμέσως έστειλα τόν σκάπουλο νά ειδοποιήσει τόν καπετάνιο μας. Σέ λίγο η γνωστή σιλουέτα τού καπετά-Μανώλη, μέ τόν χαρακτηριστικό μπερέ του, φάνηκε στή πόρτα τού τσάρτ-ρούμ. - Βλέπω φάνηκε η Πλάτη, Γιώργη, μόνο πού αυτή τή φορά είμαστε άτυχοι γιατί περνάμε βράδυ καί δέν θά μπορέσουμε νά χαιρετήσουμε το Κασονήσι κανονικά μέ τή μπουρού μας. Πάμε δεξιά στή βαρδιόλα νά μάς φέρεi τουλάχιστο το μελτεμάκι τή μυρουδιά τού φασκόμηλου χαμομηλιού τού θυμαριού καί τής κινομαλάς –

Οι Κασιώτες θαλασσινοί, φρόντιζαν, άν η πορεία πού έπρεπε νά χαράξουν, έφερνε τό πλοίο κοντά στό νησί τους, πάντα ο χαιρετισμός μέ τήν σειρήνα, νά είναι απαραίτητος καί παρατεταμένος, ώστε νά γίνει αισθητή στους κατοίκους η παρουσία καί η ανάσα τών παιδιών τους.

Ο σκοτεινός όγκος τού Περίολα άρχισε νά διαγράφεται γιά λίγο στή μπάντα μας καί σιγα σιγά νά χάνεται δευτερόπρυμα. Ο μόνος θόρυβος πού επικρατούσε, ήταν αυτός πού έκαναν ανεβοκατεβαίνοντας, τά πιστόνια τής μηχανής. Αμιλητοι, ο καπετά – Μανώλης, ο Γιώργης ο Λιόντας στό τιμόνι, κ'έγώ, είμασταν βυθισμένοι ο καθένας στίς αναμνήσεις καί στίς σκέψεις του. Σέ λίγο ακούστηκε η φωνή τού καπε-

τά-Μανώλη. Γιώργη, πάω κάτω. Στίς τρεις άλλαξε πορεία 350 μοίρες γιά τήν Αστροπαλιά.

Ο Λιόντας φάνηκε σά νά μήν είχε όρεξη γιά κουβέντα, αυτός πού πάντα είχε κάτι νά διηγηθεί από τά ταξίδια του μέ καπετάνιο, τόν σεβαστό σέ όλους μας, καπετάν-Ηλία Πατρώνα, δέν έβγαζε άχνα. Ετσι βουβοί μείναμε στή γέφυρα οι δύο μας, ο καθένας στίς σκέψεις του, μέ τήν δική μου νά μένει σ'αυτό τό νησί πού μόλις προσπεράσαμε, αυτόν τόν σκοτεινό όγκο, αποκομμένο καί απομακρυσμένο, μέ μόνη συντροφιά τήν βουβή ιστορία του. Μιά ιστορία γεμάτη αγώνες, θυσίες καί δόξα. Δέν είναι λίγα τά μέρη τής πατρίδας μας πού εκπέμπουν ιστορία καί δόξα. Λίγα είναι όμως τά ιστορικά μέρη τής Ελλάδας πού προξενούν στόν επισκέπτη τόσο σεβασμό καί συγκίνηση όσο η Κάσος. Τούτο τό νησί είναι ποτισμένο σέ όλη του τήν έκταση, μέ τό αίμα τών υπερασπιστών του καί τών ηρωικών του κατοίκων. Κάθε πέτρα καί ένα κατορθώμα, κάθε κόρφος κ'ένας άθλος.

Πρόσφατα η Πολιτεία αναγνωρίζοντας αυτές τίς θυσίες, στά δύο νησιά, Κάσο καί Ψαρρά, απένημε τόν τίτλο των Ηρωικών νησιών.

Οι κάτοικοί του, από τά πρώτα χρόνια στράφηκαν στή θάλασσα, γιατί έτσι πού τό νησί τους ήταν άγονο καί δέν προσφερόνταν γιά καλλιέργειες, η μόνη τους επικοινωνία μέ τά άλλα νησιά καί τή μεγάλη στεριά έπρεπε νά γίνει μέ καράβια.

Γρήγορα άρχισαν νά ναυπηγούν πλοία καί νά επιδίδονται μέ μεγάλη επιτυχία στή μεταφορά εμπορευμάτων, άρα καί γενικά μέ τό εμπόριο.

Η ναυπηγική τέχνη αναπτύσσεται, μέ αποτέλεσμα πολλοί Ευρωπαίοι νά μένουν εκστατικοί, πώς αυτοί οι αγράμματοι νησιώτες, νά χτίζουν τέτοια όμορφα σκαριά.

Η τεράστια πρακτική τους γνώση, η εργατικότητα καί τό θάρρος τού Κασιώτη θαλασσινού καί τής Κασιώτισας γυναίκας καί μάνας, πού φρόντιζε μέ μεγάλη μαστοριά τό σπιτικό της καί τά αγροτικά της καθήκοντα πάνω στό νησί, είχαν σάν αποτέλεσμα το νησί νά αναπτυχθεί καί οικονομικά, καί τά χρυσά νοπολεόνια καί οι λίρες νά συσσωρεύονται στίς κασέλες, συνάμα δέ ο εμπορικός στόλος τής Κάσου όλο καί μεγάλωνε καί άπλωνε τίς δραστηριότητές του, όχι μόνο στήν ανατολική Μεσόγειο, αλλά ακόμη καί στήν Αγγλετέρα.

Είναι χαρακτηριστικό, ότι η Επανάσταση τού 1821, βρίσκει τούς Κασιώτες μέ περίπου 300 καράβια μικρού καί μεγάλου εκτοπίσματος, πού ταξίδευαν σ'όλες τίς θάλασσες, κουβαλώντας πλούτο στό νησί τους.

Επειδή στά ταξίδια τους πολλές φορές ήταν υποχρεωμένοι νά αμυνθούν έναντι τών πειρατικών επιθέσεων, πού

ο αριθμός τους είχε αυξηθεί τρομακτικά, όπλισαν τὰ καράβια τους με ελαφρά πυροβόλα τών 15-20 λιβρών. Αυτά τὰ πυροβόλα, πολύ εύκολα μεταφέροντο από τὸ καράβι στὸ νησί, στή περίπτωση πού δέχονταν επίθεση από πειρατές. Σύντομα απέκτησαν καί πολεμική πείρα, καί αναδείχτηκαν γενναίοι καί εμπειροπόλεμοι θαλασσομάχοι.

Με τήν έναρξη τῆς Επανάστασης, βρέθηκαν αρκετοί νησιώτες μας εμπειροπόλεμοι, αλλά και στὸ μάτι τών Τούρκων καί αρκετῶν Αυστριακῶν, Αγγλῶν καί Γάλλων συμμάχων μας, πού θεωρούσαν αὐτὸν τὸν σχετικά μεγάλο στόλο ἓνα μεγάλο ἐμπόδιο στὰ σχέδια τροφοδοσίας τών Τούρκων με πολεμοφόδια καί υλικά.

Ἡ μεγάλη συμμαχία ἀπεφάσισε, με τήν έναρξη τῆς Επανάστασης, τήν καταστροφή τών τριῶν μεγάλων ναυτικῶν κέντρων τῆς Ελλάδας, Γαλαξίδι, Κάσο καί Ψαρά.

Στίς 23 Σεπτεμβρίου 1821, με ἀφετηρία τὴ ναυτική Αγγλική βάση τῆς Κέρκυρας, Τουρκικός στόλος με τὰ νέα μεγάλου βεληνεκούς πυροβόλα, ἀπὸ μεγάλη ἀπόσταση βομβαρδίζουν ἀνηλεῶς τὸ Γαλαξίδι. Οἱ κάτοικοι, ἀνήμεροι νὰ ἀνταποδώσουν τὰ πυρά με τὰ μικρά πυροβόλα τους, ἀπεφάσισαν νὰ εγκαταλείψουν τὴν πόλη τους στὰ γύρο βουνά. Αποτέλεσμα υπῆρξε ἡ ἀποβίβαση τών Τούρκων καί ἡ ολοσχερὴς καταστροφή τοῦ Γαλαξειδίου, μεγάλο πλήγμα γιὰ τὴν Ελλάδα.

Στίς 6 Ιουνίου 1824, ἦρθε ἡ σειρά τῆς Κάσου. Με οδηγούς Γάλλους αξιωματικούς εκπαιδευτές, φρεγάτα καί μικρότερα πλοία, ὁ Τουρκο-Αιγυπτιακὸς στόλος, με ἀρχηγὸ τὸν Ἰμπράημ, ἄρχισε τὸν βομβαρδισμό τοῦ νησιου με τὰ μεγάλα πυροβόλα. Οἱ κάτοικοι ἀνήμεροι καί πάλι νὰ ἀνταποδώσουν τὰ πυρά, ταμπουρώθηκαν στὰ χωριά τους, με ἀποτέλεσμα νὰ γίνουν εὐκόλη λεία. Τὸ ολοκαύτωμα τοῦ νησιου εἶχε ολοκληρωθεῖ. 2.000 γυναικόπεδα μεταφέρθηκαν στὰ σκλαβοπάζαρα τῆς Δαμιέττας, Αλεξάνδρειας καί Τούνεζης, με τὰ Γαλλικά πλοία. Ἡ μαύρη, ἡ ωμὴ πραγματικότητα εἶχε πλέον ολοκληρωθεῖ. Αποφράδα ἡμέρα γιὰ τὸ νησί τῆς Κάσου. Μεγάλη συμφορά γιὰ τὴν πατρίδα μας. Τὸ μικρὸ αὐτὸ ξερονήσι πιστὸ στήν υπόσχεσή του πρὸς τὸ ἔθνος ἐγίνε αιματηρὴ θυσία γιὰ τὴν πατρίδα.

Ὅταν ὁ ναύαρχος Σαχτούρης καθυστερημένα ἐφθάσε με τὸν στόλο του στίς 22 Ιουνίου, τὴν ἡμέρα τοῦ ολοκαυτώματος τών Ψαρῶν, ἀποβίβάστηκε με λίγους ναύτες στὸ χωριὸ Ἀγία Μαρίνα καί ἐκεῖ ἀντίκρυσε σπίτια κατακαμμένα... καί κατακρημνισμένα.... ἀνθρώπους δὲ πολλὰ ολίγους, ὅπως ὁ ἴδιος γράφει στὸ ἡμερολόγιό του. Αὐτοὶ δὲ οἱ ολίγοι, ὅταν τοὺς ρώτησε ἂν ἤθελαν νὰ τοὺς μεταφέρει στήν Πελοπόννησο καί νὰ

χτίσουν τὴ Νέα Κάσο, ἀπάντησαν υπερήφανα ἀρνητικά, ἐλπίζοντας πάντα, σάν θαλασσινοὶ πού εἶναι νὰ μπαρκάρουν σὲ ξένα πλοία καί νὰ μαζέψουν τὰ λύτρα πού θὰ ἐλευθέρωναν καί θὰ λύτρωναν τίς αἰχμαλωτισμένες οἰκογένειές τους στὰ δουλοπάζαρα τῆς Αἰγύπτου.

Οἱ δημογέροντες τοῦ νησιου, μαθαίνουμε ἀργότερα ἀπὸ τὸ Γαλλικὸ προξενεῖο τῆς Σμύρνης, ὅτι εἶχαν ἀφεθεῖ ἐλευθεροὶ στήν Αλεξάνδρεια, ἀφ’ ὅπου Ἕλληνες ἐμποροὶ εἶχαν πληρώσει τὰ λύτρα τους.

Αὐτὸς ὁ βράχος πού ἀφήνουμε σιγά, σιγά πίσω μας, μέσα στήν ἀχλὺ τοῦ γλυκοχαράματος στὸ Αἰγαίον, υψώνεται σάν σιωπηλὸς μάρτυρας τῆς μεγάλης θυσίας ἐπιβλητικὸ καί ἀθάνατο μνημεῖο τοῦ ολοκαυτώματος, ἓνα αἰώνιο σύμβολο

τῆς ἀδούλωτης Ἑλληνικῆς ψυχῆς.

Ἡ ἀπόφαση πού πήραν οἱ κάτοικοι νὰ μὴν εγκαταλείψουν τὸ νησί τους, ἦταν καί ἡ πιὸ σωστή, γιὰτὶ με ἀρχηγὸ καί λαύαρο τῆς οἰκογένειας τὴν Κασιώτισσα καί τὸν ἄξιο Κασιώτη καπετάνιο, τὸ νησί ξαναζωντάνεψε. Δικαιωματικὰ λοιπὸν θὰ πρέπει νὰ κατέχουν ἐξέχουσα θέ-

ση στήν ἱστορία τοῦ ἔθνους μας. Χρέος μας εἶναι νὰ τιμοῦμε ὅλους τοὺς ἡρωικοὺς κατοίκους τοῦ νησιου μας.

Τὸ ολοκαύτωμα τοῦ νησιου ἀς μᾶς γίνῃ παράδειγμα πραγματοποίησης καί εκπλήρωσης πρὸς τὸ ἔθνος. Ἐδειξε σὲ μᾶς τοὺς μεταγενέστερους τὸ πόσο βαρὺ πρέπει νὰ νοιώθουμε τὸ χρέος καί τὴν ευθύνη ἀπέναντι στήν πατρίδα μας, καί τὸ πόσο πρέπει νὰ παραμερίζουμε τὸν ἐγωισμό καί τίς μικρότητες γιὰ νὰ μπορούμε νὰ ἐκτελούμε τὸ καθήκον μας, ὅπως πραγματικά, τὸ ἐπραξαν οἱ Πρόγονοί μας.

Ἦρθε ὁμως ἡ ὥρα τῆς σκάντζα βάρδυας. Ὁ μπάρμπα Γιάννης Θεοχαράκης ἀπὸ τὸ Πέραμα, ἀντικατέστησε τὸν Λιόντα στὸ τιμόνι. Τρακόσιες πενήντα τὸν ἀκουσα νὰ παραδίνει, κ’ ἐκεῖνος νὰ ἐπαναλαμβάνει. Τὸ ἴδιο κ’ ἐγὼ στὸν καπετα-Θανάση Πιπίνου πού ἦρθε νὰ με ἀντικαταστήσῃ στὴ βάρδουα Γεφύρας, ἀφ’ ὅπου ἔλεγε τὸ ἡμερολόγιο καί τὸν χάρτη.

Κατεβαίνοντας τίς σκάλες τῆς γέφυρας, θὰ ἤθελα νὰ εἶχα στὰ χέρια μου ἓνα δάφνηνο στεφάνι νὰ ρίξω στὴ θάλασσα καί νὰ τιμήσω τοὺς Προγόνους μας. Τοὺς ἀφιερώνω μὴ μαντινάδα ὁμως ὅπως συνηθίζεται στὸ νησί μας.

Ἀς εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη τους.

Ἄλλοι διπλώνουν τὰ φτερά
Στὴν πρώτη τῇ ρανίδα
Κ’ ἄλλοι δὲν ἔχουν μὰ πετοῦν
Ψηλά με τὴν ἐλπίδα.

Ο Γλάρος

Οι βράχοι πουνε στὸ νησί ἔχουν κι αὐτοὶ παρέα
καράβια περαντζάδικα μαζί με τὸν αέρα

Αποψη της Διώρυγας του Σουέζ- ένα γαλλικό ναρκαλιευτικό περνάει κοντά σε ένα κατασχεμένο αιγυπτιακό ρυμουλκό.

Βουτηχτές με τον κατάλληλο εξοπλισμό είναι έτοιμοι να ανελκύσουν βυθισμένα πλοία από τη διώρυγα τα οποία βύθισαν Αιγύπτιοι για να μπλοκάρουν τη διέλευση πλοίων.

Κασιώτες και άλλοι πλοηγοί στη Διώρυγα του Σουέζ/ Εισβολή της Μ. Βρετανίας, Γαλλίας και Ισραήλ στην Αίγυπτο το 1956

Του Αλέξανδρου Κιτροέφ
(Επιμέλεια Μίνου Δ. Κομνηνού)

Η συμβολή των Κασιωτών στην λειτουργία και διαχείρισή της Διώρυγας του Σουέζ υπήρξε σημαντική. Εκτός του ότι συνέβαλαν στη διάνοιξη της, από το 1859 έως το 1869 πρόσφεραν μετά τις πολύτιμες υπηρεσίες τους με την πλοήγηση των διερχόμενων μέσω αυτής πλοίων κατά την περίοδο προ και μετά τον Νάσερ. Η εισβολή των Άγγλων, Γάλλων και Ισραηλινών στην Αίγυπτο το 1956 παραμένει ανεξίτηλα χαραγμένη στη μνήμη μου αφού τότε βρισκόμουν, παιδί ακόμη, στην Αλεξάνδρεια και όπου πέρασα αρκετά βράδια σε καταφύγιο αναμένοντας αεροπορικούς βομβαρδισμούς.

Μίνος Δ. Κομνηνός

Όταν ο Νάσερ εθνικοποίησε τη Διώρυγα του Σουέζ τον Ιούλιο του 1956, μόλις ένα μήνα μετά την εκκένωση της περιοχής από τα βρετανικά στρατεύματα, αντιμετώπισε τις συνδυασμένες ένοπλες δυνάμεις της Μεγάλης Βρετανίας, της Γαλλίας και του Ισραήλ. Οι Έλληνες οι οποίοι ισχυρίζονταν ότι είχαν μια ιδιαίτερη σχέση με την Αίγυπτο, καθοδηγούμενοι από τους διπλωμάτες τους, οι οποίοι λάμβαναν οδηγίες από την Αθήνα, υποστήριξαν την κίνηση του Νάσερ. Δύο εβδομάδες μετά την εθνικοποίηση και σε μια κρίσιμη χρονική στιγμή κατά την οποία η απόφαση του Νάσερ βρισκόταν επί ξυρού ακμής, ο Έλληνας υποπρόξενος στο Πορτ Σάιντ, απευθυνόμενος στους Έλληνες της Ισμαηλίας, διακήρυξε ότι ο Νάσερ χαίρει της αμέριστης εμπιστοσύνης της ελληνικής κυβέρνησης. Οι πιο πολλές παροικιακές οργανώσεις εξέφρασαν την υποστήριξή τους για την εθνικοποίηση της Διώρυγας. Μόνο η ΕΚΑ (= Ελληνική Κοινότητα Αλεξαν-

δρείας) υπήρξε διστακτική, ενώ πολλοί Έλληνες ευελπιστούσαν ότι οι Άγγλοι θα υποχρέωναν την Αίγυπτο να αναίρεσει την απόφασή της για την εθνικοποίηση της Εταιρείας της Διώρυγας του Σουέζ. Η ελληνική κυβέρνηση κατέστησε εμφανή την υποστήριξη της αρνούμενη την πρόσκληση να λάβει μέρος σε μια διεθνή σύνοδο όλων των εθνών που επηρεάζονταν από την εθνικοποίηση της Διώρυγας χωρίς τη συμμετοχή της Αιγύπτου, στην οποία θα εξετάζαν την επιβολή διεθνούς ελέγχου στη Διώρυγα. Παρά αυτή την έκφραση υποστήριξης, όλοι οι ξένοι, συμπεριλαμβανομένων των Ελλήνων αισθάνθηκαν ιδιαίτε-

ρα θορυβημένοι για το τι θα συνέβαινε και πως θα επηρεάζονταν από την όλη κατάσταση. Οι Νιού Γιόρκ Τάιμς ανέφεραν ότι οι αλλοδαποί φοβόντουσαν μήπως και τυχόν οι Βρετανοί και οι Γάλλοι αναλάβουν ένοπλη δράση. Αισθάνονταν ότι οι ξένοι θα ήταν τα πρώτα θύματα της λαϊκής αντίδρασης. Τον Σεπτέμβριο του 1956, όταν ο Νάσερ δεν υποχώρησε στις διπλωματικές πιέσεις, η

Βρετανοί πεζοναύτες παίζουν χαρτιά στην ασιατική πλευρά της διώρυγας.

Φάκελος Πρώτης Ημέρας με γραμματόσημο της Αιγύπτου σχετικά με την τριμερή εισβολή του Νοεμβρίου 1956.

Φάκελος Πρώτης Ημέρας με γραμματόσημο της Αιγύπτου σχετικά με την αρχική εκκένωση της Διώρυγας του Σουέζ από τα αγγλογαλλικά στρατεύματα τον Οκτώβριο του 1954.

Γαλλία και η Μ. Βρετανία έσφιξαν τον κλοιό τους για να τον αναγκάσουν να ανακαλέσει την απόφαση του. Ένα από τα μέτρα στα οποία συμφώνησαν ήταν να άρουν τον επίσημο περιορισμό που είχαν θέσει στην επιθυμία της Εταιρείας της Διώρυγας να απομακρύνει τους πλοηγούς της από την εθνικοποιημένη διώρυγα. Αυτό ήταν δυνητικά ένα θανάσιμο πλήγμα: χωρίς τους πλοηγούς, η νέα αιγυπτιακή Αρχή δεν θα ήταν σε θέση να λειτουργεί τη διώρυγα. Όταν η εθνικοποίηση έγινε τον Ιούλιο, η εταιρεία είχε 205 πλοηγούς, δηλ. 61 Βρετανούς, 53 Γάλλους, 40 Αιγύπτιους, 14 Ολλανδούς, 12 Έλληνες και 14 ακόμα από διάφορες εθνικότητες. Η εταιρεία ανέφερε ότι σχεδόν όλοι όσοι δεν ήταν Αιγύπτιοι, με την εξαίρεση των Ελλήνων, είχαν ζητήσει να επαναπατριστούν. Η Μ. Βρετανία και η Γαλλία είχαν πεί στην εταιρεία να ζητήσει από τους πιλότους να παραμείνουν στην εργασία τους κατά τη διάρκεια των εκκρεμύσεων διπλωματικών πρωτοβουλιών και επαφών τον Αύγουστο και στις αρχές Σεπτεμβρίου. Η ελληνική κυβέρνηση, επιθυμώντας να εξασφαλίσει τη διπλωματική υποστήριξη της Αιγύπτου για τον τότε αγώνα των Ελληνοκυπρίων που είχε ξεκινήσει στην κατεχόμενη από τους Βρετανούς Κύπρο, διέταξε τους Έλληνες υπαλλήλους να παραμείνουν στις θέσεις τους. Στα τέλη Αυγούστου, η αιγυπτιακή κυβέρνηση ισχυρίστηκε ότι μερικοί ξένοι πλοηγοί (κανένας τους δεν ήταν Έλληνας) παρίσταναν τους αρρώστους για να υπονομεύσουν την ομαλή λειτουργία της Διώρυγας του Σουέζ, όμως αυτοί αντικαταστάθηκαν αποτελεσματικά από Αιγύπτιους και Έλληνες πλοηγούς και η νέα κρατική εταιρεία προσέλαβε επιπλέον 27 Αιγύπτιους και 3 Έλληνες πλοηγούς. Κατόπιν, στις αρχές Σεπτεμβρίου, η

Μ. Βρετανία και η Γαλλία συμφώνησαν να απομακρύνουν τους ξένους πλοηγούς τους εξώθησαν να αναχωρήσουν αφήνοντας τους Έλληνες μόνους τους. Οι αιγυπτιακές αρχές έσπευσαν να αναπληρώσουν τους αποχωρήσαντες εκπαιδευοντας εθελοντές που διέθεταν τα αναγκαία προσόντα. Από ντους ξένους πλοηγούς, έμειναν μόνο 11 Έλληνες και ένας Ισπανός. Η απάντηση της Αιγύπτου στην αναχώρηση των αλλοδαπών πλοηγών ήταν η πρόσληψη και η εκπαίδευση Αιγυπτίων: 233 πλοηγοί εργάζονταν στην εθνικοποιημένη διώρυγα στα τέλη Οκτωβρίου. Από αυτούς οι 180 ήταν πλήρως πιστοποιημένοι και οι υπόλοιποι υπό εκπαίδευση. Υπήρχαν 100 Αιγύπτιοι πλοηγοί ενώ η επόμενη μεγαλύτερη εθνική ομάδα ήταν η 30 Έλληνες. Για να διασφαλίσουν ότι οι Έλληνες πλοηγοί και διοικητικοί υπάλληλοι θα παρέμεναν αφοσιωμένοι, οι αξιωματούχοι των κατά τόπους ελληνικών προξενείων δήλωσαν ότι δεν πρόκειται να εκδώσουν βίζες και ακόμα απείλησαν να καταγγείλουν όσους έκαναν ανάλογες αιτήσεις στις αιγυπτιακές Αρχές. Απτόητοι τουλάχιστον 31 Έλληνες κατόρθωσαν να αποκτήσουν τις σχετικές θεωρήσεις με τη βοήθεια των γαλλικών Αρχών. Πέρα από τις επίσημες δηλώσεις υποστήριξης των Ελλήνων διπλωματών και των παροικιακών οργανώσεων, συνολικά υπήρξε ένα ευρύ φάσμα αντιδράσεων απέναντι στην εθνικοποίηση της διώρυγας. Η Επιτροπή Ελληνοαιγυπτιακής Συνεργασίας προχώρησε σε ορισμένες πρωτοβουλίες, από τη συγκέντρωση χρημάτων μέχρι την επιστράτευση εθελοντών για να πολεμήσουν στο πλευρό των Αιγυπτίων σε περίπτωση που προέκυπτε η σχετική ανάγκη.

Θα συνεχίσουμε στο επόμενο τεύχος

Φάκελος Πρώτης Ημέρας με γραμματόσημο της Αιγύπτου σχετικά με την επαναλειτουργία της Διώρυγας του Σουέζ το 1957.

Φάκελος Πρώτης Ημέρας με γραμματόσημο της Αιγύπτου σχετικά με την τριμερή εισβολή του 1956.

Ο Μ. Κομνηνός στο βήμα με τους τρεις ομιλητές.

Ο Γιάννης Ασπροποταμίτης πρόεδρος της Ένωσης Χαλκιδών Αθηνών Πειραιώς και ο Εμ. Κολεζάκης πρόεδρος της Ένωσης Ροδίων με την παρέα τους

Συνεστίαση στο εντευκτήριό μας

Την Κυριακή 7 Μαΐου 2023 και ώρα 12.00 πραγματοποιήθηκε μια πολύ πετυχημένη και σεμνή εκδήλωση μαζί με την Ένωση Χαλκιδών και τον Σύλλογο των Απανταχού Καστελλοριζίων στο εντευκτήριό μας. Τιμώμενο πρόσωπο της ημέρας ήταν η καταξιωμένη Ευαγγελία Ξενοπούλου, το Αηδόني του Καστελλοριζίου. Στην εκδήλωση συμμετείχαν πάνω από 90 μέλη και φίλοι του Συλλόγου μας. Μεταξύ των άλλων τίμησαν με την παρουσία τους οι Γιάννης Φραγκούλης, πρόεδρος της Ο.Δ.Σ. Αθήνας-Πειραιά, ο Εμμ. Κολεζάκης πρόεδρος της Ένωσης Ροδίων Αθήνας, ο Γιώργος Μαρκουλής πρόεδρος του Συλλόγου Ισμηλιωτών κ.α. Το πλούσιο φαγητό σερβιρίστηκε από τα γκαρσόνια του Ρέντα του Συνδέσμου Αιγυπτιακών Ελλήνων. Ο πρόεδρος Μίνος Κομνηνός προσφώνησε την τιμώμενη Ε. Ξενοπούλου και ανέφερε την πολύτιμη και πολύπλευρη προσφορά της προς την Δωδεκάνησο και γενικότερα στη Ελλάδα. Και της απένειμε ένα

Ο πρόεδρος Μίνος Κομνηνός βραβεύει την Ευαγγελία Ξενοπούλου

Στιγμιότυπο των τεσσάρων προέδρων με την Ε. Ξενοπούλου κατά τη βράβευση

τιμητικό δίπλωμα και ένα βιβλίο του ιδίου με τίτλο «Η ΑΙΓΥΠΤΟΣ ΠΟΥ ΕΖΗΣΑ/ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑΣ» (Η τιμώμενη σημειωτέον είναι Αλεξανδρινή Αιγυπτίστρια). Επίσης ο Γιάννης Ασπροποταμίτης πρόεδρος της Ένωσης Χαλκιδών βράβευσε και εκείνος την τιμώμενη Ευαγγελία προσφέροντάς της ένα αναμνηστικό δώρο. Ο αγαπητός φίλος Κώστας Παπανικολάου «έντυσε» την εκδήλωση με παραδοσιακή ελληνική και αιγυπτιακή μουσική ενώ η Ευαγγελία τραγούδησε ελληνικά, αραβικά και γαλλικά αποσπώντας πολλά χειροκροτήματα. Οι παρόντες δε, χόρεψαν με πολύ κέφι στους ρυθμούς αυτούς. Στο τέλος αυτής της συνδιοργάνωσης ο Μ.Κομνηνός ευχαρίστησε τους προέδρους των Χαλκιδών (Γιαν. Ασπροποταμίτη) και Καστελλοριζίων (Γιαν. Νικολαρά) και ευχήθηκε να επαναληφθεί παρόμοια εκδήλωση.

Μίνος Κομνηνός

Ακόμη ένα στιγμιότυπο από την εκδήλωση

Μία άποψη των παρευρεθέντων

Ο Μ. Κομνηνός στο βήμα με τους τρεις ομιλητές

Ένα στιγμιότυπο από την εκδήλωση

Παρουσίαση του πρόσφατου βιβλίου του Μανόλη Μαυρολέων

Το Σάββατο 13 Μαΐου 2023 και ώρα 7 μ.μ. στο εντευκτήριό μας παρουσία πολλών μελών μας πραγματοποιήθηκε η παρουσία του βιβλίου «ΕΦΤΑΜΙΣΙ ΦΟΡΕΣ ΚΙ ΕΝΑΝ ΚΑΙΡΟ ΣΤΗΝ ΚΑΣΟ. Εκτός από τον συγγραφέα Μανόλη Μαυρολέων στη παρουσίαση συμμετείχαν και η σύζυγός του Τόνια Μάνεση σκηνοθέτρια και ηθοποιός καθώς και η καταξιωμένη ηθοποιός Κάρμεν Ρουγγέρη οι οποίες διάβασαν μερικά παραμύθια από το βιβλίο. Ο πρόεδρος Μίνος Κομνηνός προλόγισε εγκωμιάζοντας το έργο του συγγραφέα και μετά τον λόγο έλαβε ο Μανόλης Μαυρολέων. Την εκδήλωση «έντυσαν» μουσικά με κασιώτικη μουσική οι Αντώνης Καραγιαννάκης και Αδριανός Χασαπλαδάκης. Αξίζει να αναφερθεί ότι από το 1987 που κυκλοφόρησε (και εξαντλήθηκε γρήγορα...) το βιβλίο του αείμνηστου λαογράφου και φιλόλογου Αντώνη Σοφού είναι η πρώτη φορά που κυκλοφορεί βιβλίο με κασιώτικα παραμύθια! Εκτός από το βιβλίο «ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ» στη σειρά ΤΑ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΤΗΣ ΚΑΣΟΥ, κασιώτικα παραμύθια μπορούμε να βρούμε και στα βιβλία του έτερου Κασιώτη λαογράφου και ιερέα Ζαχαρία Χαλκιάδη που ανατυπώθηκαν πριν μερικά χρόνια. Το βιβλίο «ΕΦΤΑΜΙΣΙ ΦΟΡΕΣ ΚΙ ΕΝΑΝ ΚΑΙΡΟ ΣΤΗΝ ΚΑΣΟ» που τυπώθη-

Το ακροατήριο

κε πρόσφατα από τις εκδόσεις «Κέδρος» περιλαμβάνει επτά παραμύθια (κι ένα «μισοπαραμύθι...») σε σύγχρονη γλώσσα και διασκευασμένα από τον συγγραφέα τους έτσι ώστε, ενώ διατηρήθηκαν τα στοιχεία των βασικών μύθων των παραμυθιών, να γίνουν οι ιστορίες πιο συμπαγείς ως αφηγήματα και ενδεχομένως πιο ενδιαφέρουσες, ίσως και πιο – θα μπορούσα-

με να πούμε – «ζωντανές...» και πιο «σημερινές». Ορισμένα από τα παραμύθια αυτής της συλλογής έχουν ως βάση τους το βιβλίο του Αντώνη Σοφού ενώ άλλα μπορούν να θεωρηθούν αν όχι μοναδικά τουλάχιστον σπάνια δύσκολα – ή και καθόλου – τα συναντάμε, έστω και σε παραλλαγές, σε συλλογές από παραμύθια άλλων περιοχών της πατρίδας μας. Μάλιστα, δυο από αυτά («Ο Παραληθινός» και το θρυλικό πια «Σουβλί») δεν βρίσκονται σε άλλες συλλογές. Ο συγγραφέας, όπως και όλοι όσοι από εμάς είχαν τη σπάνια τύχη να ζήσουν τα παιδικά τους χρόνια στο νησί μας, κουβαλά ακόμη ζωντανά στις παιδικές του αναμνήσεις τα ΔΙΚΑ ΤΟΥ ΑΚΟΥΣΜΑΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΩΝ. Το «Εφτάμισι φορές κι έναν καιρό στην Κάσο» (Εκδόσεις Κέδρος) του συγγραφέα Μανόλη Μαυρολέων είναι το μοναδικό βιβλίο που κυκλοφορεί με παραμύθια του ιστορικού αυτού νησιού. Στο τέλος της εκδήλωσης προσφέρθηκε ένας μικρός μπουφές.

Οι οργανοπαίχτες Α. Καραγιαννάκης και Α. Χασαπλαδάκης.

Από αρ. Μ. Μαυρολέων, Κ. Ρουγγέρη και Τ. Μάνεση.

Υπό τους ήχους της σούστας!

Πριν τα 200 χρόνια... από το Ολοκαύτωμα της Κάσου (7 Ιουνίου 1824)

Συνέχεια από τη σελίδα 3

τους αφόρισε. Ο ίδιος ο Κολοκοτρώνης ξέφυγε την τελευταία στιγμή ενώ ο αδελφός του **Δημήτρης** προδόθηκε από έναν καλόγερο και δολοφονήθηκε και αυτός από τους Οθωμανούς. Μετά την επανάσταση ο Θ. Κολοκοτρώνης κατέληξε να κατηγορηθεί για συνωμοσία κατά του Όθωνα και τον συνέλαβαν το 1833. Φυλακίστηκε και καταδικάστηκε σε θάνατο. Έντιμοι δικαστές αρνήθηκαν να υπογράψουν την απόφαση καταδίκης σε θάνατο δια αποκεφαλισμού (!). Ο **Νικήτας Σταματελόπουλος** (ο θρυλικός «**Νικηταράς ο Τουρκοφάγος**») που πολεμούσε από τα 16 του τους Οθωμανούς, φυλακίστηκε το 1839 για μια φανταστική συνωμοσία κατά του βαυαρού μονάρχη και πέρασε 1,5 χρόνο στη φυλακή, από την οποία βγήκε σχεδόν τυφλός λόγω των βασανιστηρίων. Το Ελληνικό κράτος του έδωσε μια κατάπτυστη άδεια επαίτειας! Πέθανε πάμφτωχος το 1849, ζητιανεύοντας στα σοκάκια του Πειραιά. Σε απόλυτη φτώχεια πέθανε και η **Μαντώ Μαυρογένους** το 1840. Είχε δώσει όλη τη μεγάλη περιουσία της στις ανάγκες του Αγώνα... Ο **Θεόφιλος Καΐρης**, από τους σημαντικότερους εκπροσώπους του νεοελληνικού Διαφωτισμού, πέθανε (ουσιαστικά δολοφονήθηκε) το 1853 στη φυλακή, κυνηγημένος από την Εκκλησία και το Ελληνικό κράτος ως «αιρεσιάρχης».

Ο ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ των ονομάτων είναι μόνο ενδεικτικός και δεν είμαι ο καταλληλότερος να τον εμπλουτίσω και να τον εμβαθύνω. Αναθυμάμαι μόνο εδώ τα λόγια του ξεχωριστού Γιάννη Σκαρίμπα από το βιβλίο του «Το 21 και η αλήθεια»:

«Η δικιά τους, «σιδερωμένη» ιστορία δεν μας λέει την αλήθεια. Μην τους πιστεύετε. Η καρδιά του '21 δεν έπαλλε – ταριχευμένη – στις σοφίες τους και στα φέσια.»

Φαίνεται λοιπόν ότι είναι ανάγκη να ΞΑΝΑΓΡΑΦΤΕΙ η Ιστορία - όχι μόνο «για τους νικητές και τους κρατικοδίαιτους...» αλλά για ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ. Και, φυσικά, ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΣΟ!

Πηγές: «Η Επανάσταση του 1821», Δημήτρης Φωτιάδης/ «Μεγάλη Ιστορία της Ελλάδας», Γιάννης Κορδάτος/ «Όθωνας η Μοναρχία», Δημήτρης Φωτιάδης/ «Παναγιώτης Καρατζάς, λαϊκός ηγέτης, αυτός που σήκωσε τη σημαία της Επανάστασης» Ατέχνως/ «Δοκίμιον Ιστορικόν περί της Ελληνικής Επαναστάσεως», Ι. Φιλήμων/ «Απομνημονεύματα», Θεόδωρος Κολοκοτρώνης/ «Ο Ρήγας στα χέρια των Τούρκων-Ο σκοτεινός ρόλος του Πατριαρχείου», Γ. Καραγιάννης/ «Το 21 και η αλήθεια», Γιάννης Σκαρίμπας/ «Η Βαυαροκρατία και οι αγωνιστές του 21», Κώστας Βαλέτας/ «Ο αρματωλισμός της Πελοποννήσου 1500-1821», Τάκης Κανδηλώρος/ «Αρχείο Εμμανουήλ Ξάνθου», Εμμανουήλ Ξάνθος/ «Τα απομνημονεύματα των αγωνιστών του '21» (Συλλογικό έργο)/ «Απομνημονεύματα», Π.Π Γερμανός / «Ο εσωτερικός αγώνας πριν και κατά την επανάσταση του 1821», Τάκης Σταματόπουλος.

Επικοινωνία: 210 5621777 και
e.mail: manolis.mavroleon@hotmail.com

Ειδήσεις της Παροικίας & Νέα της Κάσου

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ Η.Ν.ΚΑΣΟΥ 2/5/23

Πρωτομαγιάτικο γλέντι στην Η.Ν. Κάσο

Την 1η Μαΐου 2023 στον προαύλιο χώρο του Αγ. Κωνσταντίνου στην περιοχή Αμμούα, στο πλαίσιο της προσφοράς προς τους δημότες του Δήμου της Η.Ν. Κάσου διοργανώθηκε για πρώτη φορά Πρωτομαγιάτικο γλέντι με φαγητό, μουσική και χορό δίνοντας την ευκαιρία στους κατοίκους αλλά και τους επισκέπτες του νησιού να γιορτάσουν, την άνοιξη μέσα από την γιορτή των λουλουδιών. Στην εκδήλωση παρευρεθήκαν πάνω από 200 άτομα, όπου προσφέρθηκαν πλούσιο φαγητό, αναψυκτικά και ποτά. Στην επιτυχία της εκδήλωσης συνέβαλαν οι κτηνοτρόφοι του νησιού με την δωρεάν διάθεση των αμνοεριφίων: Γιάννης Γ. Σοφίλας, Μανώλης Γ. Νικολάκης, Γιώργος Κ. Ιερομόναχος, Μηνάς Β. Ιερομόναχος Ηρωδία Ι. Ιερομόναχου, ο Μανώλης Κ. Βοναπάρτης, ο Ηλίας Ι. Κουτλάκης, καθώς επίσης και ο Ηλίας Κ. Τσουκαλάς με την προσφορά ασκών κρασιού. Ο Δήμαρχος της Ηρωικής Νήσου Κάσου Μιχάλης Ερωτόκριτος, απόλυτα ικανοποιημένος από την επιτυχία της εκδήλωσης, τόνισε ότι τέτοιου είδους πρωτοβουλίες απευθύνονται στους κατοίκους του νησιού και επιδιώκεται να πραγματοποιούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Κλείνοντας ευχαρίστησε θερμά όλους όσους παρευρεθήκαν, τους χορηγούς αλλά και γενικότερα όσους συνέβαλαν στην επιτυχία της εκδήλωσης, και συγκεκριμένα στους: Κυριάκο Καζαντζίδη, Απόστολο Νακόπουλο, Γιάννη Ρουμελιώτη, Νίκο Πασχάλη, Μανώλη Αλαχούζο, Χρήστο Ψαρουδάκη, Βιβή Κυριάκου, Μαρία Φωκά, Σοφία Ζούλη, Νικολέττα Σοφίλα, Γιάννη Εμμ. Πέπη και τον Σύλλογο Αγ. Μαρίνας.

**Μήνυμα του Δημάρχου Η.Ν. Κάσου
Μιχ. Ερωτόκριτου (9/06/23)
προς τον Σύλλογο των εν Ελλάδι Κασίων
για τον Εορτασμό της 11/06/23**

Αγαπητέ Κύριε Πρόεδρε και Συμπατριώτες,

Με την παρούσα επιστολή θα ήθελα αρχικά να σας ευχαριστήσω θερμά για την πρόσκληση σας να παρευρεθώ στις εκδηλώσεις του Συλλόγου μας για την επέτειο του Ολοκαυτώματος της Ηρωικής μας νήσου. Δυστυχώς λόγω ανειλημμένων υποχρεώσεων δεν θα μπορέσω να παρευρεθώ στις εν λόγω εκδηλώσεις όμως εκ μέρους του Δήμου μας θα παραστεί ως εκπρόσωπος ο συμπατριώτης μας Γιώργος Στρατιώτης. Κλείνοντας θα ήθελα να τονίσω ότι είναι σημαντικό σε κάθε επέτειο του Ολοκαυτώματος της Ηρωικής μας νήσου οι παροικιακοί μας Σύλλογοι και γενικότερα όλοι οι απανταχού Κασιώτες και Κασιώτισσες να είναι πάντα παρόντες ώστε να συμβάλ-

λουν με όποιο τρόπο μπορούν στην διοργάνωση επετειακών εκδηλώσεων που σκοπό έχουν την απόδοση τιμής στους ήρωες προγόνους μας αλλά και στην διάδοση της πλούσιας ιστορίας μας. Αυτή είναι η βαριά κληρονομιά μας αλλά και συνάμα ιερό καθήκον μας. Καλή επιτυχία!

Μιχάλης Ερωτόκριτος

Νέα δεξαμενή νερού στην Κάσο

Όπως πληροφορούμαστε από τον Δήμο Η.Ν. Κάσου εγκαταστάθηκε νέα μεταλλική δεξαμενή αποθήκευσης νερού χωρητικότητας 1000 κ.μ. στο Σκυλλά αυξάνοντας έτσι τη συνολική χωρητικότητα αποθήκευσης σε 5000 κ.μ. Συγχαρητήρια στον δυναμικό Δήμαρχό μας Μιχάλη Ερωτόκριτο για αυτή την πρωτοβουλία του.

Επίσκεψη στο Λύκειο Ελληνίδων Αθήνας

Μετά από σχετική πρόσκληση ο πρόεδρος Μίνος Κομνηνός επισκέφθηκε για πρώτη φορά τη στέγη του Λυκείου Ελληνίδων της Αθήνας την Τρίτη 9 Μαΐου 2023. Η εκδήλωση τιμούσε το ΛτΕ της Ηρωικής Νήσου Κάσου καθώς και το ΛτΕ Σύρου. Περιλάμβανε ομιλίες της Συριανής φιλόλογου Άννας Γκιούλη-Κούκη με θέμα «Σύρος, Κάσος μέσα στο χρόνο» και διαλογική συζήτηση της προέδρου Χριστίνας Λιγοψυχάκη-Δενδρινού με την συνεφόρο τμ. παραρτημάτων του ΛτΕ Νάγιας Πασχάλη. Η βραδιά έκλεισε με παραδοσιακούς χορούς της Κάσου και της Σύρου. Μεταξύ των άλλων πολλών παρισταμένων ήταν και ο Δήμαρχος Η.Ν. Κάσου Μ. Ερωτόκριτος, ο πρόεδρος της Ο.Δ.Σ. Αθήνας-Πειραιά Γιαν. Φραγκούλης, ο πρόεδρος του Συλλόγου Συριανών Δ. Βαφίας, η Γ.Γραμματέας μας Α. Π.Γλύτση, η Μαρία Μηνακά πρόεδρος του παραρτήματος ΛτΕ Κάσου κ.α.

Νέο Δ.Σ. του Συλλόγου

Απανταχού Δωδεκανησίων Νέων

Την Κυριακή 28 Μαΐου 2023 διενεργήθηκαν στη Δωδεκανησιακή Εστία οι πρώτες εκλογές του Συλλόγου Απανταχού Δωδεκανησίων Νέων, μετά την ολοκλήρωση της νομιμοποίησης του Σωματείου. Το νέο Δ.Σ. που προέκυψε είναι:

Πρόεδρος: Χάρης Χατζόπουλος

Αντιπρόεδρος: Γρηγόρης Χατζηαντωνίου

Γεν. γραμματέας: Θεοδώρα Βλέσσα

Ειδ. γραμματέας: Πέγκυ Ελευθεριάδη

Ταμίας: Μαρία Πέππα

Μέλος: Μαίρη Μπέλεση

Μέλος: Αυγουλάς Κωνσταντίνος

Μέλος: Αντώνης Αράπης

Μέλος: Σπύρος Καλαποδάκης (Νομικές συμβουλές, επικουρική βοήθεια στην γραμματέα).

Τα συγχαρητήριά μας και καλά έργα.

Ευχαριστήριο

Ευχαριστώ θερμά από καρδιάς, όλους τους αγαπητούς συγγενείς, φίλους, και συμπατριώτες για την συμπαράσταση τους στον πόνο μου για την απώλεια του αγαπημένου μου συζύγου Μιχάλη. Να έχουν όλοι την υγεία τους.

Βίβιαν Καλλέργη

Βάπτιση

– Ο **Ηλίας Βασ. Φοντριέ** και η **Αργυρώ (Ρούλα) Μπερνιδάκη** βάπτισαν στις 20 Μαΐου 2023 στην Αγ. Μαρίνα Εκάλης το δεύτερο τους παιδί, ένα χαριτωμένο αγοράκι και του έδωσαν το όνομα Βασίλης. Να τους ζήσει.

Εκλεκτός γάμος

– Ο **Ανέστης Θ. Τσαμπής** και η **Ελένη Γ. Στρατιώτη** (κόρη του αγαπητού μας Γιώργου Στρατιώτη) τέλεσαν τους γάμους τους στις 26 Μαΐου 2023 στον Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου, Αχαρναί. Τους ευχόμαστε ολόψυχα να είναι καλορίζικοι και να ζήσουν ευτυχισμένοι.

Εκείνοι που έφυγαν από κοντά μας

– Η **Αφροδίτη Θ. Ρουσέτου** απεβίωσε στις 19 Απριλίου 2023 και κηδεύτηκε στην Αθήνα.
– Ο **Ηλίας Μανιάδης** απεβίωσε και κηδεύτηκε στην Αθήνα τον Μάιο 2023.
– Ο **Δημήτρης Βελούδος** απεβίωσε στην Αθήνα στις 28 Μαΐου 2023 και κηδεύτηκε στις 31 Μαΐου 2023 στο Νεκροταφείο Παπάγου.
– Ο **Μιχάλης Γ. Καλλέργης** απεβίωσε την 1 Ιουνίου 2023 στην Αθήνα και κηδεύτηκε στην Κάσο.
– Ο **Ιωάννης Μηνάς (Ηλιάκης)** απεβίωσε στις 19 Ιουνίου 2023 και κηδεύτηκε στην Κάσο.
– Η **Αναστασία Κοκκίνου** απεβίωσε εντός του Ιουνίου 2023 στη Ρόδο και κηδεύτηκε στην Κάσο.

Στους συγγενείς των μεταστάτων απευθύνομε τα ειλικρινή μας συλλυπητήρια.

Εισφορές εις μνήμη

Εις μνήμη Διαμαντή Κανελλόπουλου

– Η οικογένεια Βασίλη Κακομανώλη50€

Εις μνήμη Διαμαντή Κανελλόπουλου και Νικολάου Σακέλλη

– Ο Νηρέας Γεωργιάδης 250€

– Ο Μανώλης Βιντιάδης50€

– Ο Βασίλης Βιντιάδης50€

– Ο Κώστας Βιντιάδης50€

– Ο Εμμανουήλ Δημητρίου50€

– Ο Νικόλαος Σταθακόπουλος50€

– Ο Δημήτρης Μηνακούλης50€

Εις μνήμη Μαρίας (Μπέμπας) Ταμπακέρα

– Η οικογένεια Νικολάου Σταθακόπουλου 100€

– Η οικογένεια Γεωργίου Σταθακόπουλου 100€

Εις μνήμη Ευαγγελίας Μανωλάκη

– Η Πόπη και ο Νότης Παπαγεωργίου50€

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ ΣΤΗΝ ΚΑΣΟ

Ιδρύσαμε Γραφείο τελετών στην Κάσο και προμηθευτήκαμε κατάλληλο όχημα (νεκροφόρα). Αναλαμβάνουμε σε λογικές τιμές τη μεταφορά νεκρών από Αθήνα και Κρήτη προς Κάσο και παραλαμβάνουμε φέρετρα από το πλοίο. Συνεργαζόμαστε με Γραφείο των Αθηνών για να εξασφαλίσουμε τις καλύτερες τιμές. Αντρέας Μοσχόπουλος.

Τηλ. επικοινων. 6974481265 - 6945190607-2245300302

Αγορά Κασιώτικων προϊόντων

Ο Σύλλογός μας προκειμένου να ενισχύσει την οικονομική κοινωνία της Κάσου διαθέτει Κασιώτικα προϊόντα (όπως κολούρες, σιτάκα, μέλι). Όποιοι ενδιαφέρονται να επικοινωνούν με τον κ. Γιάννη Βαρβαρέσσο τηλ. 210 88 30 606 (ώρες 10.00 ως 14.00 καθημερινά από Δευτέρα έως και Παρασκευή).

Αρτοκλασία στο ναό του Αγίου Γεωργίου Διονύσου

Μετά από σχετική πρόσκληση του Πρόεδρου του Συλλόγου Απανταχού Καρπαθίων Γιάννη Καραϊτιανού, την Κυριακή 30 Απριλίου 2023 ο Πρόεδρος Μίνος Κομνηνός παρέστη στην αρτοκλασία που πραγματοποιήθηκε στο ναό του Αγ. Γεωργίου Διονύσου (ιδιοκτησίας του Συλλόγου των Απανταχού Καρπαθίων). Στη συνέχεια οι παριστάμενοι κάθισαν στο Αρχονταρίκι για καφέ και αναψυκτικά.

Τσούγκρισμα του αυγού

Το Σάββατο 22 Απριλίου 2023 στο εντευκτήριο του Συνδέσμου Αιγυπτιακών Ελλήνων πραγματοποιήθηκε μια εκδήλωση με συνδιοργάνωση του Συλλόγου μας με τον Σύλλογο Ισμαηλίας. Παρουσία αρκετών μελών και φίλων μας ξεκίνησε η βραδιά με μουσική και τραγούδια από τον Γκαρό καθώς και χορό. Τον λόγο έλαβε ο Γιώργος Μαρκουλής, Πρόεδρος του Συλλόγου Ισμαηλιτών και στη συνέχεια ο Μίνος Κομνηνός, Πρόεδρος του Συλλόγου των εν Ελλάδι Κασίων απηύθυνε θερμό χαιρετισμό προς τους παρισταμένους. Τη βραδιά «έντυσε» η εξαιρετική χορεύτρια Κατερίνα με χορό της κοιλάδας. Προσφέρθηκαν λαχνοί με 50 πλούσια δώρα.

Κολοκυθάκια παπουτσάκια

Υλικά:

6 Κολοκυθάκια μέτρια, 250γρ. μοσχαρίσιο κιμά, 1. κρεμμύδι τριμμένο, 1 ποτ.κρασίου χυμό ντομάτας, μιά κ. σούπας πελτέ ντομάτας, 1 κ.σούπας λευκό κρασί, 1 κ. σούπας ξηρό δίοσμο τριμμένο, κανέλλα, δαφνόφυλλα, 1κ. σούπας ρύζι καρολίνα.

Υλικά για τη μπεσαμέλ: 2 κ. σούπας βούτυρο, λίγο ελαιόλαδο. 2 κ. σούπας γεμάτες αλεύρι, ½ λίτρο γάλα, τυρί τριμμένο.

Εκτέλεση:

- 1) Κόβουμε τα κολοκυθάκια στη μέση. Αδειάζουμε με ένα κουταλάκι το εσωτερικό.
- 2) Τα τοποθετούμε σ' ένα ταψί, ρίχνουμε ένα φλιτζανάκι νερό στον πυθμένα.
- 3) Φτιάχνουμε το κοκκινιστό κιμά, ροδίζοντας το κρεμμύδι σε λίγο λάδι.

Σοτάρουμε το κιμά. Σβήνουμε με λίγο λευκό κρασί, προσθέτουμε τη ντομάτα και το ρύζι και το βράζουμε μέχρι να σωθεί το υγρό και να μισοψηθεί ο κιμάς και το ρύζι. Στο τέλος βάζουμε και το δυόσμο. Γεμίζουμε με ένα κουτάλι τα κομμένα κολοκυθάκια. 4) Λιώνουμε το βούτυρο, προσθέτουμε το αλεύρι, ανακατώνουμε για 2-3 λεπτά. Προσθέτουμε το κρύο γάλα και χτυπάμε με το σύρμα μέχρι να πήξει η κρέμα αρκετά. 5) Τοποθετούμε τη μπεσαμέλ πάνω σε κάθε κολοκυθάκι και η διαδικασία τελειώνει με μπόλικο τυρί τριμμένο ρεγκάτο ή παρμεζάνα.

Ψήνουμε στους 200 βαθμούς με τη σχάρα στη μέση του φούρνου για περίπου 45 λεπτά τής ώρας, μέχρι να ροδίσει η μπεσαμέλ και τα κολοκυθάκια να έχουν ψηθεί. Με ένα πιρούνι ελέγχουμε το ψήσιμο.

Καλή Επιτυχία

7 Μαΐου 2023: Φωτογραφικό στιγμιότυπο από την εκδρομή

Ημερήσια εκδρομή στη νότια Καρυστία

Την Κυριακή 7 Μαΐου 2023 πραγματοποιήθηκε μια ημερήσια εκδρομή με τίτλο «Η Κάσος πάει στο Κάβο Ντόρο», υπό την αιγίδα του Συλλόγου μας, στη νότια Καρυστία με τη συμμετοχή 25 μελών μας και φίλων μας. Οι εκδρομείς κατέληξαν στην πλατεία του χωριού Άγιος Δημήτριος, στο μαγαζί του Λιαλιούτη, και απόλαυσαν παραδοσιακά πιάτα του τόπου με μπόλικο κρασί και τσίπουρο. Η εκδρομή στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία και «ντύθηκε» με μουσική και χορό με πολύ κέφι.